

**Svar på fråga 2025/26:242 av Fredrik Lundh Sammeli (S)
Falska familjehem och bristande skydd för barn i samhällsvård**

Fredrik Lundh Sammeli har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att täppa till de regelmässiga och tillsynsmässiga luckor som gör det möjligt att bedriva så kallade falska familjehem, och hur jag och regeringen avser att säkerställa att barn inte placeras i verksamheter som i praktiken undgår tillsyn.

Att olämpliga personer och aktörer får ta emot barn och unga för vård på uppdrag av socialtjänsten är helt oacceptabelt.

Socialtjänstlagen (2025:400) ställer tydliga krav på insatsernas kvalitet, krav som både kommunen och de som tar emot barn och unga ska följa.

Redan i dag har socialnämnden ansvar såväl för att utreda familjehemmets lämplighet inför placering som för att noga följa vården under placeringen. Det ansvaret får inte lämnas över till en privat aktör. Ändå förekommer det brister i familjehemsvården och att barn placeras i hem som inte är lämpliga. Regeringen bereder för närvarande förslag för att

stärka kvaliteten i familjehemsvården, i syfte att förbättra kontrollen av blivande familjehemsföräldrars lämplighet samt säkerställa att familjehem som misskött sina uppdrag eller på annat sätt är olämpliga inte kommer att kunna ta fler uppdrag.

Det finns i dag en brist på familjehem och det kan innebära en utmaning för socialnämnden att hitta rätt hem som matchar de behov som finns. För att komma till rätta med det har regeringen utsett en nationell samordnare för fler kvalitativa vårdplatser inom den sociala barn- och ungdomsvården som har i uppdrag att bl.a. föreslå åtgärder för att skapa fler platser som svarar mot barnets eller den unges behov. Regeringen har även gett Socialstyrelsen i uppdrag att initiera och samordna informationsinsatser om familjehem för att underlätta för kommunerna att rekrytera och säkra tillgången till familjehem. Vidare har regeringen i juli i år gett en särskild utredare i uppdrag att utreda hur en nationell placeringsfunktion kan utformas och organiseras och hur den kan ge stöd till socialtjänsterna i fråga om matchning vid placeringar (Dir. 2025:74). Regeringen ingick också i januari 2025 en tvåårig överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om kraftsamling för bättre tillgång till vårdplatser som svarar mot barns och ungas behov.

Ibland är det en svår gränsdragning mellan det som klassas som familjehem eller hem för vård eller boende (HVB). När det gäller HVB så krävs tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg

(IVO) för att få bedriva sådan verksamhet. Både arbetet med tillståndsprövningen och tillsynen behöver dock stärkas. Regeringen har därför gett IVO flera uppdrag som syftar till just detta och höjt IVO:s anslag markant för att stärka myndighetens förutsättningar att bedriva arbetet mot välfärdsbrottslighet. Regeringen har också beslutat propositionen Skarpare verktyg till Inspektionen för vård och omsorg (prop. 2025/26:15) som innehåller flera förslag som ger IVO bättre förutsättningar i arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer i välfärden. Regeringen har även tillsatt en utredning om åtgärder för en sund omsorgsmarknad (S 2025:12), som bl.a. ska ta ställning till om det behövs skärpta krav för tillstånd att bedriva verksamhet och om tillstånd ska kunna återkallas i fler situationer.

Barn och unga som placeras utanför det egna hemmet har alltid rätt till skydd, stöd och en god vård och det är därför helt oacceptabelt att de placeras hos oseriösa aktörer där de riskerar att fara illa. Jag är angelägen om att göra allt som står i min makt för att barn och unga i samhällets vård ska känna sig trygga och få en god vård.

Stockholm den 3 december 2025

Camilla Waltersson Grönvall